

УДК 338.48-611

Наталія Чорна

д-р іст. наук, професор, завідувач кафедри туризму
та готельно-ресторанної справи
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ФЕСТИВАЛІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ПРИВАБЛИВОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ

З кожним роком у різних куточках світу проводиться дедалі більше фестивалів, які притягують від кількох сотень до кількох мільйонів гостей. Різноманітні за своїм тематичним спрямуванням (музичні, гастрономічні, літературні, історичні, кінематографічні, квіткові, спортивні, ін.), фестивалі мають на меті підвищення туристичної привабливості дестинацій, що, своєю чергою, стимулює генерацію доходів у регіональні бюджети, сприяє покращенню інвестиційного клімату, розвитку туристичної інфраструктури, творенню нових робочих місць, підвищенню загального рівня добробуту населення та його культурного рівня.

Під фестивалями, зауважимо, традиційно прийнято розуміти масове, святкове дійство, що включає в себе огляд чи демонстрацію певних досягнень у різних галузях діяльності, Свідченням розуміння і владою, і громадськістю високого їх потенціалу та позитивного впливу на розвиток туристичних дестинацій є згадки про них у Стратегії розвитку туризму в Україні та суголосних із нею стратегіях розвитку туризму у регіонах.

Станом на тепер країнами-лідерами з розвитку фестивального туризму є Австралія, Канада, Данія, Естонія, Ірландія, Нова Зеландія та Великобританія. В Україні фестивальний туризм почав розвиватися в 90-х рр. ХХ ст., у 2016 р. намітився «фестивальний бум», а в сучасний нам час на території нашої держави щороку відбувається кілька сотень фестивалів. Більша частина фестивалів відбувається на території заходу

України, водночас на території її сходу їх в рази менше. Використовуючись місцевими громадами в якості інструменту промоції регіону, підкреслення його колориту, самобутності та неповторності задля підвищення туристичної привабливості, фестивалі, разом з тим, характерні досягненням очевидного економічного ефекту.

Визначаючи тематичну спрямованість фестивалів, їх організатори часто спираються на існуючі у регіоні традиції, враховують події історичної минувшини. До прикладу, в Опішні на Полтавщині – знаному центрі гончарного промислу – кілька років поспіль проводяться фестивалі «Борщик у глиняному горщику» і «Гончарний всесвіт в Україні», у Тульчині, відомому в Україні та далеко за її межами значно завдяки палацу польського магната С. Щенсного Потоцького, вже традиційним став міжнародний «Operafest Tulchun», у Львові щорічно проводяться фестивалі кави та шоколаду, в Одесі – Гуморина, на Запоріжжі – «Покрова на Хортиці», на Закарпатті – «Божоле» та «Червоне вино», на Гуцульщині – «Гуцульська бриндзя», на Буковині – «Маланка Фест», ін.

Аналіз зазначених та багатьох інших фестивалів переконливо засвідчує факт зростаючої їх затребуваності серед туристів, а відтак, – виконання покладеної на них місії формування туристичної привабливості дестинацій. Попри недосконалість (по факту – відсутність) туристичної статистики та неможливість у зв'язку з цим порахувати вигоди місцевих громад від проведення фестивалів, їх наявність сумнівів не викликає. Будучи затребуваним туристичним ресурсом, фестивалі створюють робочі місця – формують екосистеми з підрядників і партнерів, стимулюють появу нових підприємців в сфері малого та середнього бізнесу, в т.ч. в сусідніх регіонах, сприяють розвитку туристичної інфраструктури, ін. Урізноманітнення фестивалів та диверсифікація географічного їх розташування дозволяє, крім того, також мобілізувати ментальні ресурси населення регіонів та фінансові ресурси інвесторів і покращити, таким чином, стан місцевих бюджетів, розв'язати соціально-економічні проблеми дестинації [1].

З огляду на те, що до участі у фестивалях часто долучаються іноземні туристи, фестивалі підкріплюють політичну ініціативу формування позитивного іміджу України за кордоном [2]. У контексті зазначеного важливим є той факт, що 26 українських фестивалів увійшли до складу великої фестивальної спільноти Європи, отримали європейський «знак

якості» EFFE Label 2019–2020 (EFFE – це проект Європейської асоціації фестивалів (EFA) при сприянні ЄС, який об’єднує понад 2,5 тисяч фестивалів; «знак якості» дається раз на два роки і є своєрідним європейським фестивальним «Оскар»). Водночас, про багато інших фестивалів за кордоном нічого не знають, і тут вбачаємо можливість популяризації України на міжнародному туристичному ринку шляхом створення державної програми сприяння та розвитку фестивального руху, а також виокремлення регіональних центрів фестивального туризму та особливої їх підтримки органами влади та бізнесовими структурами. Ще одним напрямом активізації зусиль суб’єктів туристичного бізнесу вбачаємо у розробленні фестивальних або змішаних турів по Україні, адже, як свідчить аналіз наявної пропозиції, туристичні оператори приділяють цьому питанню мінімум уваги, відповідно відвідування фестивалів туристами є, по суті, самоорганізованим.

Таким чином, фестивальний туризм є одним із найперспективніших видів туризму в Україні і вже в найближчий час, очікується, він остаточно утвердиться у якості одного з найпопулярніших видів туризму в Україні.

Ключові слова: фестиваль, привабливість, туристична дестинація.

Список використаних джерел

1. Молодецький А. Значення фестивального туризму у розвитку міст та регіонів [Електронний ресурс] / Молодецький А., Пташнік А. – URL: https://tourlib.net/statti_ukr/molodeckyj.htm (дата звернення: 14.05.2022)
2. Креативна економіка: фестивалі [Електронний ресурс]. – URL: <https://uaculture.org/texts/kreatyvna-ekonomika-festyvali/> (дата звернення: 14.05.2022)